

FYLKESMANNEN I HEDMARK

HEDMARK FYLKESHUS · 2300 HAMAR

TELEFON 62 51 44 00 · TELEX 21 623 · TELEFAX 62 51 45 57

Rapport

Tittel: Årsrapport 1993. Nivå 1	Rapport nr.: 3/94
	Dato: 1. januar 1994
Forfatter(e):	Antall sider: 40
Prosjektansvarlig: Olav Høiås	ISSN-nr: ISSN 0802-7013
Finansiering:	ISBN-nr: ISBN 82-7555-033-5

Ekstrakt:

Årsrapporten følger direktoratenes mal, men måloppnåelse rapporteres direkte i forhold til resultatmål i innsatsområder i VP93.

Miljøvernavdelingen har 15,5 faste stillinger (inkl. 2,5 i kontorstab under 1501), som må korrigeres med 20 ukeverk i sykdom/vakanser og 73 ukeverk i engasjementer.

I samsvar med direktoratenes forventninger har MVA forsøkt å prioritere arbeidet med:

Artsmangfold som innarbeides i all virksomhet. Det legges spesiell vekt på informasjon overfor landbruket, men prosjektet "Artsmangfold i skogbruket" måtte utsettes til 94.

Vern og forvaltning av områder hvor verneplaner og nasjonalparker har vært prioritert. Resultatoppnåelse noe mindre enn forventet fordi andre innsatsområder måtte prioriteres.

Friluftsliv der utkast til "Handlingsplan for friluftsliv" foreligger, men ferdigstilling sluttføres i 1994.

Kulturlandskap - prosjektet "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap er gjennomført - rapport foreligger i januar 1994.

Avfall og gjenvinning har bra måloppnåelse bortsett fra sør-fylket hvor det har gått mye tid til å etablere hensiktsmessige organisasjonsløsninger. PAG-prosjektet har gitt svært verdifulle impulser og bidrag til arbeidet med kildesortering og gjenvinning, særlig organiseringsbehov.

Nordsjøavtalen er fulgt opp ved at alle kommunene i fylket har fått fornyet sine utslippstillatelser. Målene for fosforfjerning ser ut til å bli nådd ved gjennomføring av tiltakene som er forutsatt i tillatelsene. Målene for nitrogenfjerning blir noe forsinket.

MIK -innsatsen i kommunene varierer. Opplæring av kommunale miljøvernrådgivere i samsvar med plan. At bare halvparten av kommunene ser ut til å fortsette med egen miljøvernrådgiver, når øremerkede tilskudd opphører er bekymringsfullt, fordi det antas å svekke miljøarbeidet i kommunene.

.....

SKAP-ordningen kombinert med ordinære tilskudd til miljøtiltak, har belastet avdelingens ressursbruk mere enn forventet. Miljøresultatet er relativt beskjedent i forhold til innsatsen, bortsett fra noen få anlegg.

Rovviltforvaltningen krever svært mye ressurser. Samfunnets store engasjement i rovdyrforvaltningen, behovet for informasjon og lite gjennomprøvde forvaltningsløsninger, tvinger MVA til mye større ressursbruk enn beregnet. Virkningen av dette ble mindre måloppnåelse på andre innsatsområder, samt noe problem med å holde rapporteringsfrister.

4 emneord:

Miljøvern, forvaltning, administrasjon, virksomhet

Referanse:

Høiås, Olav m.fl.: Årsrapport 1993. Fylkesmannen i Hedmark, miljøvernavdelingen, rapport nr. 3/94, 40 sider.

NB: Dette er et skannet og OCR-behandlet dokument.
Teksten er derfor ikke korrekturlest og rettet.
Det er billedet av teksten som er korrekt, ikke den kopierbare
teksten.

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	4
Omtale av innsatsområdene.....	4
Ressursoversikt - plan og resultat.....	8
INNSATSOMRÅDER	9
2. Vern og forvaltning av områder	9
3. Viltforvaltning	10
4. Miljøovervåking - Naturens tålegrenser - Klimaendringer.....	13
5. Ferskvannsfisk	14
7. Naturinngrep.....	15
8. Kulturlandskap.....	19
9. Friluftsliv.....	20
10. Klimaendringer	21
12. Lokal luftforurensning og støy	22
13. Miljøgifter.....	25
14. Overgjødsling	26
15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene	29
16. Akutt olje- og kjemikalieforurensning.....	32
18. Avfall og gjenvinning	33
19. Spesialavfall/bilvrak.....	36
20. Tverrgående oppgaver.....	38
Andre faglige oppgaver.....	40
Interne oppgaver	41

SAMMENDRAG

Omtale av innsatsområdene

2. Vern og forvaltning av områder

Slutføringen av verneplanene for edellauvskog og myr er utsatt.

Erstatningsoppgjørene for kvartærgeologiplanen er nesten slutført, dvs. de er kommet lenger enn forutsatt, mens det er avsluttet færre oppgjør i barskogplanen enn planlagt.

I tillegg til ressursinnsatsen for de fast ansatte er det brukt 11 ukeverk som engasjement i forbindelse med fredningsforslag/forvaltningsplan for Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker.

Prosjekt "Artsmangfold i skog" og "Lavere dyreliv på tørrbakker" er utsatt av kapasitetsgrunner.

Naturinformasjonssentret i Elverum var opprinnelig planlagt åpnet høsten 93.

Arbeidet har tatt lengre tid enn planlagt. Deler av utstillingen åpnes for publikum våren 94 med endelig åpning våren 1995.

3. Viltforvaltning

Arbeidet med rovviltskader har krevd vesentlig større ressurser enn planlagt. I alle samfunnslag er det en enorm interesse for rovdyr. Det synes å være et selvfølgelig krav fra samfunnet, at forvaltningen har å stille opp, uansett hvor mye ressurser som er til stede. Det er derfor svært krevende å regulere(begrense) ressursbruken innen rovviltforvaltningen, spesielt behovet for informasjon.

I tillegg til den registrerte ressursbruk på 26 ukeverk til fast ansatte i seksjonen, er det medgått 44 uv. i engasjementer knyttet til administrasjon, 5 uv. fmvstjef og 7 uv. kontorstab - tilsammen 82 ukeverk. Enda er ikke arbeide utført på fritid og arbeide utført av feltpersonell tatt med. I VP93 var det avsatt 18 uv. Behovet er mye større hvis en skal følge opp de nasjonale mål knyttet til rovviltforvaltningen. Skal forvaltningen lykkes er det nødvendig å komme bort fra dagens stadium, som mest minner om brannslukking, og over på et aktivt bruk av forebyggende tiltak. Et riktig grunnlag for dette synes å være en forvaltningsplan, som vi hadde tenkt å ferdigstille i 93, men som av kapasitetsmessige årsaker må utstå til 94.

Et forsiktig anslag bør tilsi minst 2 rovviltkonsulenter i Hedmark samt ca 1/4 årsverk på informasjon, dersom det skal kunne legges opp til en mere framtidrettet forvaltning for alle de 4 store rovdyra, som forekommer i fylket. I dag har Hedmark 1 rovviltkonsulent.

Rovbasen er ikke tatt i bruk. Installasjonen av dataprogrammet kom for sent i sesongen 93, og det har ikke fungert tilfredsstillende, men blir tatt i bruk for 1994.

5. Ferskvannsfisk

De kommunale fiskereglene er forandret for samtlige kommuner fra Os til Våler slik at de nå er nokså like.

Arbeidet med å styrke fiskebestandene i Glomma har fortsatt. Regulantenes nye anlegg på Evenstad og ved Løpet er ferdige, og produksjonen av settefisk går etter planen. Et nytt anlegg for å sikre Mistrærretten er under bygging på Åkre i Rendalen.

"Operasjon Mjøsørret" er inne i en avsluttende fase. Mjøsa fiskeforvaltning (MFF) som skal videreføre arbeidet er stiftet. Det nye anlegget til Brumunddal og omegn sportsfiskeforening er ferdigstilt.

Arbeidet med å sikre storørretstammene i Femunden har fortsatt.

Forsuringsproblemene i Hedmark har økt. Mye avhjelpes med kalking. Totalt kalker vi nå 145 lokaliteter som tilsvarer en avsyring av ca. 10 % av det forsurede arealet. Mange av lokalitetene er undersøkt, og i de aller fleste er nå fisken av ypperste klasse.

Arbeidet med en fylkesvis kultiveringsplan er i hovedsak ferdig. Noe skrivning gjenstår. Planen vil legge sterke bånd på kultiveringsvirksomheten, spesielt mht utsetting av fisk. Dette vil være viktig for å redusere spredningen av parasitter, sykdommer og uønskete fiskeslag.

7. Naturinngrep

I forbindelse med 1/2 års permisjon for vassdragsforvalter ble det en vakanse på 4 ukeverk. Aksjon Vannmiljø har krevd 11 uv. mere enn planlagt. Dette har sammenheng med større behov for oppfølging og kvalitetssikring samt behandling av tilskuddssaker (SKAP). Veiledning til kommunene har også blitt prioritert. Prioriteringen av AV har gått på bekostning av bl.a. utarbeidelse av strategisk plan for vassdragsovervåking.

Handlingsplan Glomma er fulgt opp gjennom AV og bidrag bl.a. i konferanser og møter som inngår i HpG-arbeidet.

Når det gjelder vernede vassdrag, er RPR og arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsstrategi fulgt opp.

MVA bistår MD med utarbeidelse av mønster for fylkeshefter for Samlet plan, og NVE med utvikling av differensiert forvaltning for vernede vassdrag.

Når det gjelder arealsaker, har antall kommune- og kommunedelplaner vært noe lavere enn ventet, men til gjengjeld har det vært en del større plan- og utredningssaker (Rødsmoen, NSB-høyhastighetsbane, vernskoggrenser mv.) i tillegg til 103 regulerings- og bebyggelsesplaner.

Prosjektet "Artsmangfold i skogbruket" er utsatt til 1994 grunnet kapasitetsmangel. Arbeidet med motorferdselssaker har vært begrenset til nødvendig klagebehandling og statistikkinnhenting i tillegg til at en betydelig mengde henvendelser er besvart.

8. Kulturlandskap

Arbeidet med "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap", som var pålagt fra DN, har krevd større innsats enn forutsatt. Dette ble løst ved at vakanse i en stilling ble disponert til prosjektleder for kulturlandskapsprosjektet, noe som gikk ut over kapasiteten til vanlig saksbehandling.

9. Friluftsliv

Utkast til Handlingsplan for friluftsliv foreligger, men ferdigstilling blir sluttført i 1994. I tillegg til arbeide med de vanlige statstilskottene til friluftsliv, har det gått mer tid enn beregnet til tilskuddssaker som var koblet opp mot SKAP-ordningen.

10. Klimaendringer

Aktuelle areal- og transportplaner er behandlet.

12. Lokal luftforurensning og støy

Aktuelle saker er behandlet. En forholdsvis stor del av ressursbruken er knyttet til delegasjoner fra SFT og opplæring/kurs i SFT.

13. Miljøgifter

Fylkesmannen har gjennomført kartlegging av industribedrifter som grunnlag for å prioritere tilsynsvirksomheten. Aktiv tilsynsvirksomhet ble ikke gjennomført.

14. Overgjødsling

Samtlige av fylkets kommuner har fått fornyet sine utslippskonsesjoner, midlertidig i 5 år i påvente av hovedplaner for avløp. MVA har startet arbeidet med å få kommunene i gang med utarbeidelse av hovedplaner.

Alle kommunene leverte årsrapporter. Dette var en ny rutine, og kvalitetene av besvarelsene var derfor variabel, men må forventes å bli bedre ved senere rapporter. Rapportene ble fulgt opp gjennom møte med hver kommune.

Aktivt tilsyn/kontroller med kommuner og bedrifter er i liten grad gjennomført, bortsett fra kontroller gjennomført i samarbeid med SFT.

Kontroller med landbruk er gjennomført etter planen.

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

MVA har deltatt i SFTs møter vedr. nasjonale mål for vassdragene, og har informert kommunene om prosjektet. Arbeidet avventer ellers i hovedsak det nasjonale prosjektet.

Det har ikke vært noen større vassdragsreguleringssaker.

Alle saker vedr. bakkeplanering er behandlet fortløpende.

16. Akutt olje- og kjemikalieforurensning

Det er tidligere utarbeidet beredskapsplaner for hele fylket unntatt Kongsvinger/Romerike-distriktet. For dette området har avdelingen deltatt i utarbeidelsen av planforslag, som nå er til behandling i SFT.

18. Avfall

Fast ansatte har brukt 7 uv. mindre på avfall enn planlagt. Det er gått mye tid til pådriving for å få alle kommunene i sørøstre deler av fylket til å danne hensiktsmessige avfallsorganisasjoner. Her har det også vært benyttet konsulent på en del utredninger for beslutningsunderlag.

Redusert innsats fra fast ansatte er kompensert gjennom innsatsen fra prosjektsekretær knyttet til "Pilotprosjekt avfall gjenvinning" (PAG). PAG har gjort stor innsats innen avfallssektoren og vært et meget viktig prosjekt for Hedmark fylke for å fremme kildesortering og gjenvinning.

PAG har således "fylt" opp et udekket ressursbehov, noe som har vært medvirkende til at det er relativt stor måloppnåelse innen innsatsområdet, selv om en på visse områder henger noe etter. Grunnlaget er nå lagt, men det vil kreve stor og kontinuerlig oppfølging fra fylkesmannen i årene framover for å få gjennomført planene. Det er derfor viktig å videreføre PAG, evt. overføre engasjementsstillingen til fast stilling i MVA.

En slamplan for Hedmark er under arbeid, men avhenger delvis av hvilken løsning som velges ved HIAS. Hvis Kambi-prosessen velges, vil HIAS kunne tilby mottak fra et større område i Hedmark. Arbeidet med kommunale mønsterplaner for slam er stilt noe i bero i påvente av fylkesplanen.

Forslag til brosjyre for landbruksavfall er utarbeidet, og blir trykt tidlig i 1994.

19. Spesialavfall

Registrering av spesialavfall i industribedrifter er gjennomført. Kontroll av leveringsplikt og behandling i slike bedrifter er ikke gjennomført. Oppsamlingsplasser for bilvrak er behandlet fortløpende.

Tverrgående oppgaver

I samarbeid med SFT er det gjennomført kontroller ved bedrifter i Moelv, og grundig kontroll på avløpsanlegget der.

Lokal overvåking er gjennomført i en del vassdrag, men i redusert omfang i forhold til virksomhetsplanen på grunn av manglende lokal deltakelse i finansieringen.

Utarbeidelse av strategisk plan for vassdragsovervåking er bare delvis påbegynt på grunn av prioritering av AV.

Ressursoversikt - plan og resultat

DN OG SFTs INNSATSOMRÅDER	Land		Vann		Adm		Eng.		M 5		Øvr.		Sum (uv.)		Budsj.midler		Resultatvurdering
	P	R	P	R	P	R	P	R	P	R	P	R	P	R	P	R	
1. Biologisk mangfold													0	0			Budsj.midler omfatter bare 1406.11
2. Vern og forvaltning av områder	43	31						11					43	42	175	183	
3. Viltforvaltning	43	53				5		44					43	102	140	140	
4. Miljøovervåking / naturens tålegr.	1	1											1	1			
5. Laks og innlandsfisk			40	38									40	38	145	145	
6. Kyst og marin naturforvaltning													0	0			
7. Naturinngrep	55	52	43	56		1							98	109	128	90	
8. Kulturlandskap	23	32	0	3									23	35	100	75	
9. Friluftsliv	20	17											20	17			
SUM DN	185	186	83	97	0	6	0	55	0	0	0	0	268	344	688	633	For resultatvurdering vises til sammendrag og til
10. Klimaendringer			1	1									1	1			resultatrapportering for hvert innsatsområde
11. Forsuring													0	0			
12. Lokal luftforurensning og støy			3	7									3	7			
13. Miljøgifter			2	1				18					2	19			
14. Overgjødsling			70	76		1							70	77	55	8	
15. Inngrep og arealbruk i vannmilj.			8	3									8	3			
16. Akutt olje- og kjemikalief.			3	3									3	3			
17. Helsekadelige stoffer og prod.													0	0			
18. Avfall og gjenvinning			33	24		2							33	26	50	0	
19. Spesialavfall/bilvrak			9	9									9	9	35	30	
Tverrgående oppgaver			6	7									6	7	137	115	
Andre faglige oppgaver			34	28									34	28			
SUM SFT	0	0	169	159	0	3	0	18	0	0	0	0	169	180	277	153	
Interne oppgaver	25	23	54	69	154	145							233	237	536	715	
Permisjoner og sykdom	10	11	2	9									12	20			
SUM TOTALT	220	220	308	334	154	154	0	73	0	0	0	0	682	781	1501	1501	

INNSATSOMRÅDER

2. Vern og forvaltning av områder

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Verne et representativt utvalg av typiske, produktive og sjeldne naturtyper og vakre landskap.
 - Bevare det biologiske mangfoldet i det naturlige plante- og dyrelivet
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** Verne og forvalte et utvalg representative områder av ulike naturtyper i Hedmark med særlig vekt på å sikre levedyktige bestander av våre ville planter og dyr.
- **STATUS:** 3 nasjonalparker, 52 naturreservater, 10 naturminner og 2 landskapsverneområder er opprettet. Verneplaner for barskog, edellauvskog og myr er under behandling.
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** Skape forståelse for behovet for naturvern, gjennomføre tematiske verneplaner, medvirke til raske erstatningsoppgjør og gjennomføre en rasjonell forvaltning.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Bistå DN i avsluttende arbeid med verneplan for barskog. ● Oversende verneplan for edellauvskog til DN innen 1.7.1993. ● Oversende verneplan for myr til DN innen 1.7.1993. ● Påbegynne arbeid med forslag til utvidelse av Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker. ● Påbegynne arbeid med forslag til opprettelse av Forelhogna nasjonalpark. ● Avslutte erstatningsoppgjør for 6 av de 12 gjenværende kvartærgeologiområdene. ● Gjennomføre erstatningsoppgjør for 5 barskogområder. ● Utarbeide forenklet forvaltningsplan for Femundsmarka. ● Påbegynne arbeid med forvaltningsplan for Femundsmarka. ● Produsere og sette opp informasjonstavler for samtlige kvartærgeologiområder. ● Gjennomføre oppsyn i verneområdene etter ny modell. ● Gjennomføre skjøtsel i Rotlia og Steinsodden naturreservater. ● Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993. ● Utarbeide skjøtelsesplan for Åkersvika naturreservat. 	Gjennomført Utsatt til 1994 Utsatt til 1994 Påbegynt i 4. kvartal Påbegynt i 4. kvartal Gjennomført for 8 områder Gjennomført for 1 område Gjennomføres ikke Påbegynt i 4. kvartal Tavler under produksjon Gjennomført Gjennomført i Steinsodden Under arbeid, åpnes 1. mai 1994 Grunnlagsmateriale er framskaffet	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 43 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 175 000,- (naturinformasjonssenter) 1427.11.5 - kr 590 000,- 1427.31.1 - kr 160 000,- 1427.50 kr 245 000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 31 I tillegg 11 ved engasjement Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 183 500,- 1427.11.5 - kr 590 000,- 1427.30.2 - kr 12.400.000,- 1427.31.1 - kr 160 000,- 1427.31.4 - kr 100.000,- 1427.50 kr 245 000,-	
KOMMENTARER		

3. Viltforvaltning

3.1 Rovvilt

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte viltbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres.

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre løvedyktige bestander av våre rovviltarter
 - Minimalisere konfliktene i forhold til andre interesser, særlig bufeinteressene

- **STATUS:**
 - Alle de fire store rovviltartene forekommer i Hedmark. En reproduserende familiegruppe av ulver har sitt leveområde i grensetraktene mellom Värmland og Hedmark. Sentrale og østlige deler av Hedmark er ett av fire områder i Norge hvor bjørnen viser stor aktivitet og hvor reproduksjon er sannsynlig. "Dovre - Snøhettastammen" av jerv berører fjellområdene nordvest i fylket. Hedmark har vært og er en del av hovedutbredelsesområdet for gaupe.
 - Antall sauer og lam erstattet for tatt av fredet rovdyr har variert fra 762 i 1986 til 1619 i 1991.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Viktigste utøvende rolle i forvaltningen, blant annet: Etablere godt samarbeid med landbruksmyndigheter, næringsorganisasjoner og organisasjoner, utvikle lokalt kontaktnett for bestandsregistrering og skadedokumentasjon og informere om rovviltets biologi og atferdsmønster

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gjennomføre den lokale/regionale del av prosessen med fastsetting av grenser for kjerneområdene innen 1.6.1993. ● Etablere lokale kontaktnett for bestandsregistrering og skadedokumentasjon innen 1.5.1993. ● Etablere et formalisert samarbeid med landbruksmyndighetene om forebyggende tiltak og fremme søknader om midler til prosjekter innen 1.2.1993. ● Sørge for at databasen "Rovbase" gjøres operativ innen 1.6.1993. ● Utarbeide plan for informasjon og samarbeid med andre myndigheter i større akutte skadetilfeller. ● Utarbeide forvaltningsplan for rovviltforvaltningen innen 1. oktober 1993. ● Gjennomføre erstatningsoppgjør for rovviltskader i 1993 innen 1.12.93. 	<p>Gjennomført</p> <p>Gjennomført</p> <p>Gjennomført</p> <p>Utsettes til 1994</p> <p>Gjennomført</p> <p>Utsatt til 1. kvartal 1994</p> <p>Gjennomføres innen 15.01.94</p>	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Gjennomføring av erstatningsoppgjør for rovviltskader i 1992 må gjøres i løpet av 1. kvartal. ROVBASE bør gjøres operativ til å løse denne oppgaven. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 18 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 140.000 (tidl. 1406.71.1) 1427.73 - kr 1 000 000 (ennå ikke bevilget)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 26 I tillegg 5 ved fylkesmiljøvernsejef I tillegg 44 ved engasjement Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 140 000 (tidl. 1406.71.1) 1427.11.6 - kr 60.000,- 1427.73 - kr 1.045.000,- 1427.73.1 - kr 2.725.000,-	
KOMMENTARER		

3. Viltforvaltning

3.2 Villrein

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte viltbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres.

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre villreinstammenes leveområder mot ytterligere fragmentering ved ulike typer naturinngrep
 - Forvalte villreinstammene på en optimal måte ut fra ressursgrunnlaget

- **STATUS:**
 - Hedmark ligger helt eller delvis innenfor leveområdene til følgende villreinstammer: Rondane, Sølénkletten, Knutshø, Tolga Østfjell og Forelhogna.
 - Villreinjakt utøves i 10 av Hedmarks 22 kommuner. Årlig felles det 1 000 - 1 500 villrein i Hedmark

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Framskaffe grunnlagsmateriale, utrede konflikter og sikre areal gjennom særlov og PBL
 - Oppfølging og kontroll med gjennomføring av tiltakene i tiltaksplanen for villreinområdene i 1993 -- 99
 - Informere om human jakt og opprettholde effektivt oppsyn

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Kontinuerlig arbeid med arealsikring. ● Følge opp og kontrollere tiltak i tiltaksplanen for villreinområdene 1993 - 99. ● Rapportere til DN og Villreintrådet innen 1.12.93 om tiltaksplanen og av villreinstammenes leveområder for å hindre fragmentering. 	Under kontinuerlig arbeid Under kontinuerlig arbeid Under arbeid	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 3 Kostnader/finansiering: 1427.71.3 - kr 66.000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukøverk: 4 Kostnader/finansiering: 1427.11.8 - kr 46.000,- 1427.71.3 - kr 66 000,-	
KOMMENTARER		

3. Viltforvaltning

3.3 Øvrig viltforvaltning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Sikre viltets leveområder mot økt fragmentering og kvalitetsforringelse
 - Forvalte viltbestandene slik at både det biologiske mangfoldet og en vedvarende stor produksjon sikres

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Skaffe oversikt over status og bestandsutvikling for truede arter
 - Opprettholde en optimal elgstamme
 - Bevare sammenhengende skogområder
 - Sikre fjellområdene mot uheldige naturinngrep

- **STATUS:**
 - Det varierte naturgrunnlaget i Hedmark gir rom for et stort antall viltarter. Flere av artene forekommer i bestanden som grunnlag for høsting. Andre må betegnes som truet i nasjonal sammenheng. 50 av de 79 viltarter som er oppført på listene over truede arter (Statens naturvernråd 1984, DN 1988) forekommer i Hedmark.
 - Hedmark er landets største elgfylke. Årlig avkastning av elgjakten er i størrelsesorden 1,1 mill. kg. kjøtt.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Kartlegge og overvåke leveområder og viltbestander som krever spesielle hensyn
 - Informere og veilede kommuner og organisasjoner faglig (arealbruk, bestandstilpasning, beskatning) og administrativt (viltlov, forskrifter, tilskott)
 - Kartlegge og overvåke leveområder og viltbestander som krever spesielle hensyn
 - Tildeling av fallvilt på vegne av Viltfondet fra og med 93
 - Utøve forvaltningsoppgaver etter viltloven og forskrifter til denne

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gjennomføre fagsamling om viltforvaltning for kommunene ● God flyt på informasjon og rapportering i overvåkingsprogrammet om hjorteviltbestanden ● Styrke informasjon om og oppsyn med faunakriminalitet ● Foreta nødvendig kontroll med preparanters virksomhet i tilknytning til arbeidet med tildeling av fallvilt ● Bruke tilskottsordningene på en best mulig måte i forhold til prioriterte oppgaver ● Behandle søknader om erstatning for hjorteviltskader med prioritering av forebyggende tiltak ● Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993 	Gjennomført Gjennomført Gjennomført Under arbeid Gjennomført Gjennomført Under arbeid, åpnes 1. mai 1994	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 22 Kostnader/finansiering: 1406.71.2 - kr 484 000,- 1406.71.4 - kr 533 000,- (Se også 7,3 og 8) 1427.60.1 - kr 660 000,- 1427.60.2 - kr 985.828,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 23 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 170.000,- 1406.71.2 - kr 484 000,- 1406.71.4 - kr 538 000,- 1427.11.5.4 - kr 34.000,- 1427.60.1 - kr 660 000,- 1427.60.2 - kr 985 828,-	
KOMMENTARER		

4. Miljøovervåking - Naturens tålegrenser - Klimaendringer

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - Sikre en frisk natur hvor økologiske prosesser ikke er bragt ut av balanse på en måte som ikke lar seg reparere.
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - Ha oversikt over miljøtilstanden og utviklingstendensen i spesielle miljøparametre
- **STATUS:**
 - På grunn av berggrunnsforholdene er deler av fylket, særlig i nordøst og i sør utsatt for forurensningsproblemer.
 - Det er fortsatt nødvendig med tiltak for å hindre helseskadelige mengder radioaktivitet i enkelte typer næringsmidler etter ulykken i Tsjernobyl
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** - Ha oversikt over ulike forskningsinstitusjoners overvåkningsområder, bistå i arbeid med planlegging/gjennomføring av materialinnsamling og være orientert om og informere lokalt om miljøtilstanden/miljøutviklingen

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
Ha oversikt over forskningsinstitusjonenes aktivitet innenfor overvåkningsområdene, formidle informasjon til interesserte/berørte fylker og kommuner Legge til rette for innsamling av hjortevilt til miljøgiftanalyser Sørge for innsamling av prøver av villrein og fisk til radioaktivitetsmålinger Ha oversikt over utviklingen i sprøytet skogareal Drive lokal informasjon om og ha oversikt over reduksjon i bruk av blyhagl til jakt og øvesskyting Innarbeide TOV-aktiviteter i skjøtelsesplaner for Gutulia nasjonalpark og andre aktuelle verneområder	Kontinuerlig arbeid Ikke aktuelt Ikke aktuelt Gjennomført Kontinuerlig arbeid Påbegynt i 4. kvartal	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Naturovervåking skal etableres i Gutulia nasjonalpark i 1993. Dette vil kreve ekstra tilretteleggingsaktivitet i etableringsåret. Vi vil på denne bakgrunn tro at FMVA har satt av noe lite ressurser til dette. For øvrig har FMVA gitt innsatsområdet en meget god oppfølging. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

5. Ferskvannsfisk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Bevare arts mangfoldet og produksjonsgrunnlaget til de naturlige populasjoner av ferskvannsfisk og andre ferskvannsorganismer, og tilrettelegge for fiske.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre og øke sårbare bestander, spesielt storørrestammene og krepsen. Bedre organisering og tilrettelegging for fritidstfiske.*
- **STATUS:** *Krepsepesten er en alvorlig trussel mot de gjenværende bestander. Overvåking og restaureringsforsøk skjer fortløpende.
Storørrestbestandene sikres ved utsetninger, biotopforbedrende tiltak, kalking og regulering av fisket. Prosjektene "Operasjon Mjøsørret" og "Fisk og reguleringer i Glomma" er videreført. Oppstart av prosjekt "Bedre almenhetens adgang til jakt og fiske i Hedmark" skal bedre organisering og tilrettelegging.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Kultiveringsplan for Hedmark skal realiseres innen år 2000. Fiske skal bli lettere tilgjengelig ved bedre organisering, bedre fiskekortordninger, enhetlig regelverk, bedret informasjon.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide kultiveringsplan for Hedmark innen 1. april 1993. • Starte opp prosjektet "Bedre almenhetens adgang til jakt og fiske i Hedmark" • Revidere fiskeforskriftene for Os, Tolga, Tynset, Folldal, Alvdal, Stor-Elvdal, Åmot, Elverum, Våler, Åsnes, Grue, Kongsvinger, Nord- Odal, Sør-Odal, Engerdal og Trysil innen mai 1993. • "Operasjon Mjøsørret" ferdigstilles i løpet av 1993. • Ferdigbehandle samtlige fiskeoppdrettskonsesjoner i løpet av 1993. • Produksjonsapparatet for stedegegn settefisk til Glomma ferdigstilles i 1993. • Storørreten i Mistra, Revlingåa, og Elgåa sikres ved bygging av stamfiskanlegg. • Kalkingsplan for Mistra utarbeides. • Kalkingsarbeidet rasjonaliseres ved bedret organisering. • Fiskeforvaltningen på kommunenivået styrkes ved kursvirksomhet (MIK) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nesten ferdig. Skrivning etc. gjenstår - Startet opp - Ferdig - Prosjektavslutning utsatt til 1994 - MVA har behandlet de som er klare fra fylkesveterinæren - Settefiskanleggene på Løpet og Evenstad er ferdig etter planen - Utsatt grunnet manglende finansiering - Utsatt grunnet manglende finansiering - Prosjektene lagt inn på kalkingsreg. - Utsatt til 1994 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Etter resultatmålene å dømme er innsatsområdet tilfredsstillende fulgt opp i forhold til retningslinjene, men vi savner oppgavene med evaluering av tilskuddsmidler. Vi forutsetter at målene kan nås innenfor prioritert ressursavsetning. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER Ikke utført. Miljøvernavdelingen regner med å kunne gi de nødvendige oppgaver innenfor avsatte ressurser. Svært få oppgaver er innsendt. Må evt. purre. Nødv. ressursinnsats for å få inn oppgaver er svært stor i forhold til nytteverdien.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: Behov 90, prioritert 40. Ukeverk 1994: Foreløpig behov 75. Kostnader/finansiering: 1993: 1.515.000 totalt herav driftsplaner 680.000 (GLB, 1427, 1406), kalking 800.000 (1406, 1427) og overvåking 35.000. 1994: 1.045.000.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 38 Kostnader/finansiering: Ingen avvik fra planlagt forbruk Forbruk 1406.11: 145.000	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.1 Vassdragsforvaltning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *I vassdragsnaturen skal i størst mulig grad de naturlige prosessene opprettholdes og det naturlige forekommende dyre- og planteliv bevares. I vassdrag der de naturlige prosessene og økosystemene er sterkt berørt av inngrep og annen påvirkning skal påvirkningene reduseres slik at plante- og dyreliv restaureres og at vassdragene gir mulighet for triluftslev.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Inngrep i vassdragsnære arealer skal begrenses. Der inngrep gjennomføres skal utformingen av disse ta hensyn til natur- og miljøverdier, og de skal ses i sammenheng med, og såvidt mulig tilpasses i forhold til andre brukerinteresser. I vassdrag som er forringet av eldre inngrep, for eksempel gamle fløtningsvassdrag, skal det gjennomføres restaureringstiltak. Vernevassdragene må spesielt tas vare på. Det skal tilrettelegges for økt bruk av vassdragene, der dette kan skje uten forringelse av vesentlige naturverdier.*
- **STATUS:** *Fylket har en rik og variert vassdragsnatur med store verneverdier, men hvor det også knytter seg viktige samfunns- og næringsinteresser til vassdraget og de vassdragsnære arealer. Betydelige deler av hovedvassdragene og viktige sidevassdrag preges, og til dels forringes, av ulike former for inngrep. Hedmark har mange vassdrag som er vernet mot kraftutbygging.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Det skal tas initiativ/stimuleres til vassdragsplanlegging knyttet opp til kommuneplanleggingen for de viktigste vassdragene. Samarbeidet med NVE og kommunene ved behandling av vassdragslovsaker må utvikles videre, slik at miljøhensyn kan ivaretas ved alle inngrep med vesentlige miljøvirkninger.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Behandling av kommuneplaner - påse at flerbruks- og verneinteresser er vurdert/ivaretatt ● Bidra i vdr.pl.i. for Ø. Orkla, Trysilv.dr., Folla, Alvdal, Koppangøyene, Brumunda og Svartelva ● Fremme/ta initiativ til vassdr.planer/vassdr.orientert komm.pl.i. i andre utvalgte vassdrag ● Utarbeide prioritering for øvrige vassdrag i Hedmark der det bør utarbeides vassdragsplaner ● Bidra til oppfølging av Handlingsplan Glomma, og ta initiativ på områder tillagt MVA-H. ● Aksjon vannmiljø - bidra til å fremme gode søknader og utøve kvalitetskontroll ● Aksjon vannmiljø - søknadsbehandling ● Vassdragskonsesjoner - utarbeide vilkår og følge opp disse ● Vernede vassdrag - følge opp at forvaltningen skjer i samsvar med RPR (Når disse evt. kommer) ● Vernede vassdrag - utvikle informasjons- og forvaltningsstrategi (prosjekt - engasjement?) ● Behandling av oppdrettskonsesjoner ● Vassdragslovssaker (Saksbeh., kontroll, oppf., info.): Forbyggn., grusuttak, biotopforbedr. tiltak m.m.) ● Oppfølging av Samlet plan (Røgden, Riva) ● Konsesjonsbehandling vannkraft (Kolåsmyrfallet, Veslefallet, Sagnfossen) ● Prosjekt minikraftverk - kartlegging, vurdering, prioritering 	<ul style="list-style-type: none"> - Behandlet fortløpende - Deltatt i div. møter/befaringer A) - Eks. Ulvåa/Øvre Flisa - Ikke gjennomført - 2 felles-konferanser med HpG+FK - Følges opp - Hovedtyngden er gjennomført. - Fulgt opp aktuelle tiltak - Bistand til NVE - 3 prøvevassdrag -bistand til NVE - Behandlet saker klar fra fylkesvotr. - Løpende behandling av aktuelle saker - Feltarb. og datainnsaml. er unnagjort - Søkn. Elgsjø/Marsjø (GLB) behandlet - Utsatt 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Resultatmålene tyder på en meget god oppfølging av delområdet. Det forutsettes også her at målene gjelder innenfor prioritert ressursavsetning. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER Se kommentar.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk 1993: Behov 77, prioritert 43. Ukeverk 1994: Foreløpig behov 56. Kostnader/finansiering: 1993: Vernede vassdrag 28.000, minikraftverk 25.000 (1406) 1994: Informasjonsstrategi 100.000 (HpG eller 1427?)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 56 Kostnader/finansiering: 1406.11: 28.000 MD: 30.000 til vassdragsrapporter SP MD: 10.000 til fylkeshefte SP Hedmark	
KOMMENTARER Avsatte ressurser er ikke tilstrekkelig til full måloppnåelse innenfor dette feltet. MVA vil vurdere alternative muligheter for bl.a. å styrke oppfølgingen av Aksjon vannmiljø, gjennom svekkelse av arbeidet på andre resultatmål, evt. å søke Md om midler til engasjement for å styrke dette og et par andre høyt prioriterte resultatmål.	A) Øvre Orkla ferdig 2. kvartal. Resten er under arbeid.	

7. Naturinngrep

7.2 Areal og landskap

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Arealbruk og arealplanlegging må skje på en slik måte at viktige områder for biologisk mangfold, naturmiljø, landskap og friluftsliv beholdes
 - tiltak som krever inngrep i naturen må begrenses mest mulig, samlokaliseres og tilpasses natur, landskap og bruk av områdene

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Opprettholde den vektleggingen kommunene har på naturforvaltninginteressene i sine kommuneplaner.
 - Bidra til at miljøvern hensyn innarbeides i alle planer om naturinngrep.

- **STATUS:**
 - De fleste kommuner har en arealdel til sin kommuneplan hvor tradisjonelle naturforvaltnings-interesser er tilfredsstillende ivarett. Hensynet til kulturlandskapsverdier er mindre godt ivarett.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Delta aktivt og tidlig i kommuneplan- og fylkesplanprosesser
 - Gi aktiv informasjon om naturverdier og om konsekvenser ved endret arealbruk til kommuner, statlige sektormyndigheter og andre.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Medvirke til å ta vare på natur- og landskapskvaliteter i utbyggingsoner ved behandling av kommune- og reguleringsplaner ● Medvirke til at grønnplanlegging utvikles i bykommunene og at grønnstruktur integreres i transportplanleggingen ● Videreføre arbeidet i kontaktgruppa med vegkontoret ● Være ajour med Forsvarets planlegging av felt for SDR/regionfelt og påse at miljøvern hensyn blir ivarett ● Ved behandling av planer om (om)bygging av kraftlinjer påse at miljøvern hensyn blir ivarett 	Under kontinuerlig arbeid Under kontinuerlig arbeid Under kontinuerlig arbeid Gjennomført Under kontinuerlig arbeid	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Delområdet synes meget godt ivarett. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 40 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 38 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.3 Skog

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Biologisk mangfold, landskaps- og friluftsmessige hensyn skal inn som premisser for skogbrukets virksomhet*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Bevare sammenhengende skogsområder, fremme differensiert skogbehandling, begrense skogsvetutbygging i marginale områder med stor betydning i naturforvaltningssammenheng*
- **STATUS:**
 - *Hedmark er landets skogfylke. Av det samlede arealet er 44 % produktiv skogsmark. Moderne skogsdrift påvirker naturmiljøet. Enkelte arter har dratt nytte av dette, mens andre viser tilbakegang.*
 - *De gjenværende relativt uberørte områdene i Hedmark under skoggrensa er betydelig redusert i antall og omfang.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - *Utvikle samarbeid med skogbruksetaten, skogbruksorganisasjonene, bygdeallmenningene og skogforvaltningen*
 - *Gi informasjon og innspill til DN om erfaring fra samarbeid med landbruksmyndighetene*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gi faglige til planer om (om)bygging av skogsbilveger ● Initiere en rammeplan for skogsbilvegbygging innen utgangen av 93 ● Gi uttalelse om revidering av verneskoggrensener ● Gi faguttalelser til søknader om tillatelse til skogsprøyting ● Sette igang et prosjekt om artsmangfold i skogbruket i 1. kvartal 1993 	Under kontinuerlig arbeid Utsatt til 1. kvartal 1994 Gjennomført Utsatt til 1994	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 10 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 75 000,- 1406.71.4 - kr 100 000,-(Se også 7,3 og 8)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 11 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 61 670,- 1406.71.4 - 0	
KOMMENTARER		

7. Naturinngrep

7.4 Motorferdsel i utmark

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Motorisert ferdsel i utmark og vassdrag er i utgangspunktet forbudt, med unntak for anerkjente nytteformål. All tillatt transport skal skje på en måte som er til minst mullig skadeog ulempe for naturmiljø og friluftsliv*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Begrense motorferdsel til nødvendig nyttekjøring*
- **STATUS:** - *Enkelte kommuner har et noe høyt antall dispensasjoner og/eller løyver, i de øvrige synes praktiseringen av loven å være i samsvar med dens intensjoner*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** - *Informere og veilede om motorferdselloven med tilhørende forskrifter*
- *Gjennom klagebehandling trekke grenser for forståelsen av loven og forskriftene*

MYA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Veilede i praktisering av lover/forskrifter og påse at kommunene følger intensjonene i lovverket ● Rapportere kommunenes praktisering av loven og forskriftene til DN etter fastlagte rutiner ● Foreta klagebehandling fortløpende 	Kurs avholdt i Nord-Østerdal. Skriftlig tilbakemelding til alle kommuner Gjennomført Under kontinuerlig arbeid	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 5 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 4 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

8. Kulturlandskap

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** - *Utviklingen i jordbrukets kulturlandskap må ivareta variasjonsrikdommen, det historiske perspektivet og det økologiske mangfoldet. Mulighetene for landskapsopplevelse, trivsel og friluftsliv må forbedres.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** - *Fremme en utvikling i jordbrukslandskapet som tar vare på det genetiske mangfoldet og variasjonen i landskapstyper og samtidig legger til rette for naturopplevelse og rekreasjon.*
- **STATUS:** - *Grov regional oversikt over representative kulturlandskapstyper foreligger.*
- *Mangler oversikt over artsvariasjonen innenfor og mellom disse og over spesielle kulturlandskapstyper.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** - *Medvirke i arealplanlegging etter plan- og bygningsloven.*
- *Delta aktivt i "samarbeidsgruppen".*
- *Samarbeide med landbruksmyndigheter, kommuner og organisasjoner.*
- *Gjennom informasjon bidra til å skape positive holdninger til kulturlandskapet.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre en fylkesvis registrering av verdifulle kulturlandskap og prioritere disse. • Gi innspill til landbruksmyndighetene i saker som gjelder tilplanting av dyrket mark. • Gi innspill til landbruksmyndighetene som sikrer at biologisk mangfold og tilretteleggingstiltak blir en prioritert premisse ved utnyttelse av jordbruksavtalens kulturlandskapsmidler. • Se til at kulturlandskaphensyn blir ivaretatt ved planlegging etter plan- og bygningsloven. • Undersøke et utvalg fuglearters bestandsutvikling i kulturlandskapet på Hedmarken de siste tiårene. • Delta i prøveprosjekt i Tynset om innpassing av kulturlandskap som element i kommunalt miljø- og ressursprogram. • Framskaffe status for amfibieartene i fylket. (2-årig prosjekt avsluttes 1993) • Gjennomføre inventering av lavere dyreliv på utvalgte tørrbakksamfunn. 	<p>Gjennomført Under kontinuerlig arbeid Gjennomført</p> <p>Under kontinuerlig arbeid Gjennomført Gjennomført</p> <p>Under arbeid Utsatt til 1994</p>	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Det forventes at FMVA også går inn med egne midler til nasjonal registrering av kulturlandskap i 1993, ettersom midlene ikke ble benyttet i tråd med forutsetningene i 1992. FMVA må omprioritere midler på 1406.11 til dette. Det må settes av tilstrekkelig tild til oppfølging av engasjert personell. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 23 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 100 000,- 1406.71.4 - kr 30 000,- (Se også 7,3 og 8) 1427.11.6 - kr 170 000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 35 Kostnader/finansiering: 1406.11 - kr 75 000,- 1406.71.4 - kr 28 000,- 1427.11.6 - kr 170 000,-	
KOMMENTARER		

9. Friluftsliv

- **OVERORDNET MILJØMÅL:**
 - Øke deltakelsen i et allsidig, helse- og trivselsfremmende friluftsliv
 - Bedre mulighetene for å drive daglig friluftsliv i og ved byer og tettsteder (nærområder)

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:**
 - Sikre viktige arealer for friluftsliv i tettbygde strøk, ved vassdrag og i fjellet.
 - Sikre den frie ferdselsretten og allmennhetens muligheter til høsting.
 - Stimulere til et allsidig helse- og trivselsfremmende friluftsliv.

- **STATUS:**
 - 30 områder er sikret av staten for friluftsmål, ca. 50 områder er sikret av kommunene. Handlingsplan for friluftsliv foreligger ikke. Naturforholdene i fylket gir grunnlag for varierte friluftslivsaktiviteter gjennom hele året. Bosettingsmønsteret gjør at de fleste har lett adgang til friluftsområder, også nærfriluftsområder.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:**
 - Påse at arealer for friluftsliv blir ivaretatt i arealdisponering etter plan- og bygningsloven.
 - Informere og samarbeide med kommuner og organisasjoner om tiltak for å legge tilrette for friluftslivsaktiviteter.
 - Informere og stimulere til friluftslivsaktivitet sammen med kommuner og organisasjoner.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Ferdigstille handlingsplan for friluftsliv innen 1.11.1993. ● Delta i planlegging av Friluftslivets år, herunder 5 konkrete markeringstiltak. ● Prioritere nærområder og turstier slik at 75 % av fordelte statlige tilskottsmidler går til slike tiltak. ● Gjennomføre kvalitetskontroll på minst 5 av de mest kostnadskrevenende tilretteleggingstiltakene. ● Gjennomføre kvalitetskontroll på minst 10 av prosjektene som får friluftsmidler under ordningen miljø/sysselsetting. ● Gjennomføre kurs for kommunene med hovedtema friluftsliv. ● Sette igang prosjekt, sammen med HJFF, for å bedre befolkningens adgang til jakt og fiske. ● Utarbeide materiell til naturinformasjonssenter med sikte på åpning 1.8.1993 	<ul style="list-style-type: none"> - Utkast foreligger, ferdigstilles 1. kvartal 1994 - Deltatt i 3 tiltak - Gjennomført - Gjennomført for 3 tiltak - Gjennomført for 5 tiltak - Gjennomført - Under arbeid - Under arbeid, åpnes 1. mai 1994 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 20 Kostnader/finansiering: 1406.31.2 kr. 401.000 1406.61 kr. 265.500 1427.31.2 - kr 83,500 1427.62 - kr 150 000,-	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 17 Kostnader/finansiering: 1406.31.2 - kr 401 000,- 1406.61 - kr 265 500,- 1427.31.2 - kr 83 500,- 1427.62 - kr 150 000,-	
KOMMENTARER		

10. Klimaendringer

10.1 Energi og transport

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av karbondioksid skal begrenses slik at utslippsnivået i år 2000 ikke overstiger utslippet i 1989. Bruk av KFK -og halogener skal opphøre innen 1995.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Arbeide for å få en større del av vare- og persontransporten over fra veg til bane.*
- **STATUS:** *Hedmark har bl.a. på grunn av to viktige hovedgjennomfartsårer en betydelig transportaktivitet. Langs disse hovedvegene er det også jernbane.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Medvirke til at energieffektive alternativer for transport utredes i forbindelse med utarbeidelse av areal-, transport- og energiplaner.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Oppfølging av alle nye areal-, transport- og energiplaner m.t.p. redusert energiforbruk og begrensninger av CO₂ utslippene. 	Utført.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 1 Prioritet: 1 1994 Foreløpig behov: 1 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

12. Lokal luftforurensning og støy

12.1 Samferdsel

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utarbeide miljømål for samferdselssektoren m.t.p. å redusere utslipp av forurensede stoffer som NOx, SO2 og CO, samt redusere støy fra samferdsel.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere lokale miljøulempere for befolkningen i fylket som følge av veitrafikk.*
- **STATUS:** *Nær 10% av befolkningen i fylket er plaget av støy fra sterkt trafikkerte hovedveger. I tillegg kommer at mange mennesker i byer og tettsteder er plaget av støy og luftforurensninger som følge av stor trafikk.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Gjennom planbehandling og annen påvirkning medvirke til at ulempene som følge av vegtrafikk reduseres. Vegmyndigheter og kommuner blir de viktigste samarbeidspartnere.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Behandling av veg- og arealplaner m.t.p. innarbeiding av miljøhensyn i henhold til gjeldende retningslinjer. 	Utført.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Arbeidet med å sette F-loven i kraft for samferdsel ventes ikke slutført før mot slutten av året. Vi vil komme tilbake med orientering i løpet av første halvår. Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 2 Prioritert: 2 1994: Foreløpig behov: 2 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER Innsatsområdet har krevd mer tid enn planlagt. Innspill til planer er imidlertid så viktig at området vil bli tildelt mer tid i 1994.		

12. Lokal luftforurensning

12.2 Støy fra skytebaner

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre god lokalisering av nye skytebaner slik at negative miljøeffekter forhindres.*
- **STATUS:** *Hedmark har lange tradisjoner innen øvelses- og konkurranseskyting. Det er en eller flere skytebaner for trening og/eller konkurranseskyting i alle kommuner. Det er flere eksisterende skytebaner som skaper miljøproblemer.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Påse at nødvendige miljøhensyn er tatt ved bygging av nye skytebaner og utbedring av eksisterende gjennom behandling arelplaner.*

MYA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Behandle innkomne plansaker og sikre at det er tatt miljøhensyn. ● Konesjonsbehandle skytebaner i.h.t. varslet delegasjon/retningslinje. 	Utført Delegasjon gjennomført 5. mai 1993 Kurs gjennomført av SFT. Løpende oppgaver er utført.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 1 Prioritet: 0,5 1994: Foreløpig behov 2 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk:2 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER Kurs i SFT og annen faglig kvalifisering sammen med flere saker enn forventet, har krevd mere ressurser enn planlagt. Delegasjonsspørsmålet var ikke klarlagt når virksomhetsplanen ble utarbeidet.		

12. Lokal luftforurensning og støy

12.3 Asfalt- og pukkverk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert!*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Medvirke til at anlegg for grus, pukk og asfalt lokaliseres slik at miljøulempene blir minst mulig.*
- **STATUS:** *Regionen er rimelig godt forsynt med slike anlegg. I forbindelse med OL-utbyggingen har det vært relativt stor pågang for å åpne nye masseuttak. For å kunne styre denne utviklingen er det derfor laget en egen utredning for masseuttak i mjøsregionen .*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Planbehandling, informasjon og påvirkning slik at nødvendige miljøhensyn blir tatt.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Sørge for at virksomhetene blir planlagt skikkelig og at miljøhensyn blir innarbeidet i planene. 	Utført.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 0,5 Prioritert: 0,5 1994: Foreløpig behov: 0,5 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 2 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

13. Miljøgifter

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *I hht. Nordsjødeklarasjonen skal utslippene til luft og vann av 36 spesifiserte miljøgifter reduseres med minst 50 % innen 1995 med 1985 som basisår. Utslippene av kadmium, kvikksølv, bly og dioksiner skal reduseres med minst 70 %.*

Stortinget har vedtatt at utslippene av 13 andre spesifiserte miljøgifter skal reduseres med 70 % i samme periode. Regjeringen har som mål at det skal foreligge regionale utfasingsplaner for miljøgifter i løpet av 1992.
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere utslippene av miljøgifter til vassdrag og tilførslene til kloakkslam gjennom kommunale avløpsanlegg.. Rydde opp vedr. forurensninger fra nedlagte gruver.*
- **STATUS:** *Fylkesmannen er i ferd med å skaffe oversikt over de antatt viktigste punktutslippene av miljøgifter. Nye forskrifter setter krav til amalgamutskilling hos tannleger og oppsamling av fotokjemikalier ved framkallingslaboratorier.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Fylkesmannen vil prioritere tilsyn med at bestemmelsene i forskrifter for amalgam og fotokjemikalier blir etterfulgt. I samarbeid med kommunene vil en kartlegge utlippene av miljøgifter fra industrien.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Tilsyn med oppfølging av forskrifter for amalgam og fotokjemikalier 	Kartlegging av industribedrifter er gjennomført.	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 10 Prioritert: 2 1994: Foreløpig behov: 4 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 2 Engasjement 18 ukeverk Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER	Gjennomført registrering av bedrifter ved engasjement.	

14. Overgjødsling

14.1 Kommunale utslipp og spredt bebyggelse

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med ca. 50 % innen 1995 med 1985 som basisår (Nordsjødeklarasjonen, Stortingsmelding 64, 1991-92). Innen år 2000 skal oppryddingen i kommunale utslipp i hovedsak være avsluttet (Stortingsmelding 46, 1988-89).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Opprettholde en naturlig økologisk balanse i hovedvassdrag såvel som i sidevassdrag. Vannkvalitetskrav skal være tilfredsstillt i forhold til vassdragenes brukerinteresser og naturverdi.*
- **STATUS:** *Noen mindre tettsteder er fortsatt ikke tilknyttet høygradige renseanlegg. Mange separate avløpsanlegg tilfredsstiller ikke dagens krav. Behov for opprydding. Revidering av utslippstillatelser er nær avsluttet for samtlige kommuner.*

Driftskvaliteten på renseanleggene begynner å bli relativt bra. Overløpsutslippene er dårlig kvantifisert både på renseanlegg og på transportsystemet. Effekten på lokale resipienter forårsaket av tap fra ledningsnett er lite dokumentert. Enkelte kommuner har mye dårlig ledningsnett med stor innlekking av fremmedvann.
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Målsetting for lokal oppfølging av Nordsjødeklarasjonen og Stortingsmelding 46 forutsettes å være ivaretatt gjennom kravene i de nye utslippstillatelsene. Alt sanitæravløp fra tettsteder skal føres til renseanlegg. Driftsstabilitet på renseanlegg og ledningsanlegg skal bedres. Driftsavbrudd og overløpsutslipp skal reduseres gjennom bedre beredskap og bedre rutiner for drift og vedlikehold. HIAS renseanlegg vil bli utbygd for nitrogenrensing. Kontrollen med utslippene må styrkes.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Saneringsplanlegging/Hovedplaner for avløp - Pådriverrolle ved utarbeidelse • Revidering av kommunale utslippstillatelser, avslutning • Årsrapportering - Oppfølging av kommunenes rapporter, utarbeidelse av fylkesrapport • Kontroll, tilsyn, pådrivervirksomhet overfor kommunene - Kontroll av IK-systemer -2) • Lokal oppfølging av Nordsjødeklarasjonen og Stortingsmelding nr. 46 • Prosessavløp til kommunalt nett. Kontroll, saksbehandling - 1) • Tilsyn med oppfølging av ADK-forskriften • Kontroll med private renseanlegg og større jordrenseanlegg - 3) • Informasjonsutveksling mellom VA-aktører (SFT/NORVAR-prosjekt) • Kartlegging av tungmetalkilder i slam, Moelv rensedistrikt (SFT-prosjekt) • Separate utslipp, informasjon, kontroll og oppfølging av kommunal saksbehandling, klagebehandling • Undersøkelse av separate avløpsanlegg • Gjennomgang av kommunale budsjetter mht. invertering og drift av VA-anlegg og renovasjon • Vurdering av lån- og tilskudd til oppryddingstiltak på avløpssektoren, samt planlegging 	<ul style="list-style-type: none"> - Tatt initiativ til utarb. av hovedplaner - Samtlige kommuner - ny utslippstill. - Kommunevise oppfølgingsmøter - 3 info.møter (AT-prosjekt) - Innarbeidet i utslippstillatelser - Ikke oppfulgt - Oppf. overfor kommunene - Utsatt - Ikke deltatt - Noen insp. og rapportering gjenstår - Utført - Utsettes - Utført - Utført 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: Vi forutsetter at det innefor de noe generelle resultatmålene er planlagt å utarbeide nødvendige fylkesplaner samt investeringsbehov for opprydding på den kommunale avløpssektoren, som beskrevet i retningslinjene og senere utdypet i brev fra SFT datert 17.12.1992.	OPPFØLGING AV REVISJONER Miljøvernavdelingen har forutsatt å gjennomføre det opplegg som er lagt til grunn for oppfølging av Nasjonal Nordsjøplan. Noen egentlig fylkesplan for avløp har vi ikke antatt at det er nødvendig å utarbeide.	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 78 Prioritert: 33 1994: Foreløpig behov: 66 Kostnader/finansiering 1993: Kr. 100.000 til kartlegging av tiltak på kommunalt ledningsnett (SFT-1442.63) Kostnader/finansiering 1994: Foreløpig kr. 85.000, fordelt slik: 1): 15.000, 2) 50.000 (1406.11) , 3): 20.000 (1442.63)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 42 Kostnader/finansiering: 1441: 100.000	
KOMMENTARER		

14. Overgjødning

14.2 Næringsmiddelindustri

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med ca. 50 % innen 1995 med 1985 som basisår (Nordsjødeklarasjonen, Stortingsmelding 64, 1991-92). Innen år 2000 skal oppryddingen i kommunale utslipp i hovedsak være avsluttet (Stortingsmelding 46, 1988-89)*

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Opprettholde en naturlig økologisk balanse i hovedvassdrag såvel som i sidevassdrag. Vannkvalitetskrav skal være tilfredsstillende i forhold til vassdragenes brukerinteresser og naturverdi.*

- **STATUS:** *All næringsmiddelindustri i Hedmark er tilknyttet kommunale renseanlegg. Ved noen renseanlegg forårsaker avløp fra næringsmiddelindustri driftsproblemer og økte utslipp. Det er særlig der meieriavløp er tilknyttet relativt små renseanlegg at problemene har vært mest merkbare.*

Ved små renseanlegg vil ofte prosessavløpet utgjøre en stor andel av belastningen, og renseprosessen blir følsom for hydrauliske og pH-messige variasjoner. For stor og ujevn organisk belastning er et vanlig problem ved relativt små renseanlegg. Ved et par av de anleggene der problemene var størst, er det allerede oppnådd merkbare forbedringer av driftsbetingelsene gjennom relativt enkle tiltak som bedre utjamning og fordrøyning av avløpet.

Fylkesmannen i Hedmark har fått delegert myndighet etter Forurensningsloven for næringsmiddelindustri.

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I samarbeid med bedriftene, kommunene og Driftsassistansen vil en arbeide for å redusere ulempene av næringsmiddelavløp ved kommunale avløpsanlegg mest mulig. Det er viktig å øke forståelsen for god og stabil drift av bedriftenes interne forrenseanlegg.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Næringsmiddelavløp til kommunalt nett - Tilsyn med utslippene ● Kontroll/revisjon av internkontrollforskrifter 	4 inspeksjoner i samarb. med SFT 2 nye og 4 reviderte utslippstillatelser	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 17 Prioritet: 3 1994: Foreløpig behov: 24 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 4 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

14. Overgjødsling

14.3 Landbruksforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Utslipp av fosfor og nitrogen til utsatte områder av Nordsjøen skal reduseres med i størrelsesorden 50% innen 1995, hvor 1985 er basisår. (Jfr. st.meld 64 1991 - 1992). Landbruket skal i denne perioden redusere fosforutslippene med 35 % og nitrogenutslippene med 40%.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Arbeidet med å redusere forurensninger fra punktutslipp og arealavrenning skal videreføres. Det skal arbeides aktivt slik at gjeldende forskrifter følges og at egnede virkemidler utvikles for å redusere arealavrenning til et akseptabelt nivå.*
- **STATUS:** *Hedmark er landets største jordbruksfylke med ca 10% av jordbruksarealet og et betydelig husdyrhold. Gjennom Mjøsaksjonen og øvrig arbeide med å redusere forurensningen fra næringa er det gjennomført betydelige tiltak mot forurensninger som allerede har bidratt til å forbedre vannkvaliteten både i Glomma og Mjøsa. Det er viktig at dette arbeidet blir videreført slik at en kan sikre en varig stabil vannkvalitet i hovedvassdragene.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Det skal arbeides aktivt for å få alle gode krefter til å bidra slik at utslipp fra punktkilder kan reduseres til et minimum og at arbeidet med å rydde opp i eksisterende forhold kan slutføres i løpet av 1995. Kontroll og overvåkning, informasjon, samarbeid og rapportering vil bli viktige virkemidler i dette arbeidet. På arealavrenningssiden vil det bli arbeidet med motivasjon og tilrettelegging av egnede virkemidler.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Overvåkning av arealavrenningssituasjonen bl. a. gjennom tilsyn med husdyrgjødselspredning. -1) ● Kontroller utslipp fra punktkilder på ca. 10 bruk i hver kommune (ca 200 bruk pr år). ● Bruke informasjon og samarbeid som aktive virkemidler i arbeidet med å redusere forurensningene fra landbruket. -2) ● Utarbeide en rapport om miljøtilstanden innenfor landbruket i Hedmark fylke. ● Utvikle et system for landbruksmiljødata (saksbehandlersystem). 	<ul style="list-style-type: none"> - Utført - Utført Miljøvernavdelingen har hatt sekretariatet for Samarbeidsutvalget miljøvern - landbruk. - Utført - Utgår 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 42 Prioritert: 33. 1994: Foreløpig behov: 40 Kostnader/finansiering: Kr. 20.000 fordelt slik: 1): 15.000,- (1406.11) 2): 5.000,- (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 31 Kostnader/finansiering: 1): 4.000,-, 2): 4.000,-.	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.1 Miljømål for vannforekomstene

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom kan bevares for framtidige generasjoner (St.meld. 46 (1988-89)).
Utslipp av organisk stoff fra kommunale avløp, fiskeoppdrett og landbruk skal ikke forårsake ulemper for andre brukergrupper eller forringe resipienten.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Forvaltningen av vassdragene og vassdragsnære arealer skal skje på grunnlag av vedtatte miljømål for vassdragene i fylket. Mål for vannkvalitet vil være en viktig del av disse, men målene må være helhetlige i forhold til en balansert, allsidig og samfunnsmessig riktig bruk av vassdragene.*
- **STATUS:** *I forbindelse med tiltaksanalysen for Mjøsa ble det utarbeidet forslag til mål for vannkvalitet. Disse er ikke gitt en formell status. Som ledd i utarbeidelse av Handlingsplan Glomma er det utarbeidet forslag til nasjonale mål, og det er utarbeidet mer detaljerte mål i Hedmark. De nasjonale mål behandles nå sentralt som ledd i en interdepartemental høring om Handlingsplan Glomma. I forbindelse med nylig oppstartet vannbruksplanarbeid for Trysilvelva ventes utarbeidet mål for dette vassdraget.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Bidra med evt. råd til sentralt arbeid med målformulering.
Skaffe opplysninger om eksisterende miljøkvalitet, brukerinteresser/konflikter m.m. i Hedmark, og foreslå vannmiljømål for et utvalg av vannforekomster. Videre bidra i utarbeidelse av vannmiljømål på fylkesnivå og lokalt.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Fremskaffe opplysninger om eksisterende miljøkvalitet og brukerinteresser/konflikter ● Foreslå vannkvalitetsmål for et utvalg av vannforekomster ● Følge opp nasjonale miljømål og retningslinjer i Hedmark. Fremme utarbeidelse av lokale mål 	<ul style="list-style-type: none"> - Utføres som del av 7.1 (vassdragsplaner) - Avventer prosjektet "Nasjonale mål for vannforekomster" - Bidratt med initiativ og informasjon (hovedtyngden av arbeidet kommer i forbindelse med prosjektet "Nasjonale mål for vannforekomster" 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert 3. 1994: Foreløpig behov 2. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.2 Vassdragsreguleringssaker

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom kan bevares for framtidige generasjoner (St.meld. 46 (1988-89)).
Utslipp av organisk stoff fra kommunale avløp, fiskeoppdrett og landbruk skal ikke forårsake ulemper for andre brukergrupper eller forringe resipienten.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Sikre at vannkvaliteten ikke forringes som følge av endrede forhold i forbindelse med evt. ny kraftutbygging. Ved revisjon av eldre konsesjoner skal vilkårene vurderes slik at det evt. kan foretas justeringer for tilpasning til dagens miljøkrav.*
- **STATUS:** *Det ventes få nye, større kraftutbyggingsprosjekter i Hedmark de nærmeste årene. Enkelte konsesjoner utløper eller skal revideres de nærmeste årene.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Utforme uttalelser med forslag til vilkår som er påkrevet for å forebygge økte forurensningsproblemer ved regulering.
Følge opp de vilkår hvor oppfølgingen er delegert til fylkesmannen.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Gi uttalelser til SFT om saker som kommer inn ● Følge opp vilkår som er delegert til MVA ● Overta behandlingen og gi selvstendige uttalelser etter at delegering er gjennomført 	Uttalelse Marsjø/Elgsjø-reguleringen Delegasjon gjennomført 5. mai 1993	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: Ukeverk: 1993: Behov: 2. Prioritert: 2. 1994: Foreløpig behov: 2. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

15. Inngrep og arealbruk i vannmiljøene

15.3 Landbruksforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Sikre en økologisk forsvarlig ressursutnyttelse, slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares for framtidige generasjoner.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Medvirke til at nydyrking, planering og arronderingsmessige inngrep skjer etter en plan og der miljøhensyn er ivarettatt.*
- **STATUS:** *Mange viktige biotoper er allerede gått tapt som følger av betydelig rasjonalisering innen landbruket etter krigen. For tiden er det liten aktivitet, bakkeplanering og nydyrking ligger på et lavmål*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Informasjon, saksbehandling og overvåkning.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Behandle innkomne bakkeplaneringssaker • Overvåkning, informasjon og rapportering 	<ul style="list-style-type: none"> - Utført - Utført 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert: 3 . 1994: Foreløpig behov: 3 Kostnader/finansiering: 1993: Kr. 80.000 (1441.11). 1994: Kr. 90.000 (1441.11). Jfr. også tverrgående oppgaver - overvåking.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering: 1441.11 80.000,-	
KOMMENTARER		

16. Akutt olje- og kjemikalieforurensning

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Transport, lagring og bruk av olje og kjemikalier skal skje på en slik måte at det ikke oppstår fare for forurensning eller skade på dyr, mennesker eller natur. Målet for oljevernberedskapen er å redusere skadevirkningene av oljesøl. SFT har som strategi at beredskapen lå langt råd er skal bekjempe oljesøl med mekanisk oppsamling. Virksomhet som øker faren for akutt forurensning, skal pålegges tilstrekkelig beredskap til å ta hånd om forurensningen.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Etablere og utvikle en funksjonell beredskapsordning.*
- **STATUS:** *Beredskapsordning er etablert for Hamar politidistrikt og Østerdal politidistrikt inkludert Våler kommune. Kongsvinger og Romerike politidistrikter samarbeider om en felles plan for beredskap. Denne planen er under arbeid og skal være klar til politisk behandling i juni 1993.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Delta i utarbeidelsen av beredskapsplaner og bidra med miljøvern faglige innspill. Følge opp at beredskapsplanene senere blir ajourført ved behov.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Delta/bidra i utarbeidelse av beredskapsplan for Kongsvinger/Romerike. Ferdig juli 1993. ● Utarbeide oversiktskart og detaljert kart, bedrifter med lager/transport av olje/kjemikalier ● Utarbeide kart over naturvern- og rekr.områder samt vannverk sør for Våler i Glåmdalen 	<ul style="list-style-type: none"> - Plan sendt kommunene til høring i mai d.å. P.g.a. uenighet i Romerikskommunene er saken sendt SFT for nærmere vurdering - Ikke utført - Oversiktskart er utarbeidet og inngår i beredskapsplanen nevnt ovenfor 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 3. Prioritert: 3. 1994: Foreløpig behov: 2 Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

Avfall og gjenvinning

18.1 Kommunalt avfall

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Avfallsproblemene skal løses slik at avfallet blir til minst mulig skade og ulempe for mennesker og naturmiljø, samtidig som avfallet og håndteringen av dette legger minst mulig beslag på samfunnets ressurser (St.meld. 44 (1991-92)).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere mengden avfall og øke gjenvinningsgraden av dette. Rydde opp i uheldig avfallsdisponering, bygge ut systemet for spesialavfall.*
- **STATUS:** *Store mengder avfall som kan resirkuleres eller utnyttes på annen måte havner i dag på fylling. Alle avfallsplasser i Hedmark er gitt konsesjon i samsvar med gjeldende retningslinjer, bortsett fra 1, som har dispensasjon ut 1993. Standarden for de fleste deponeringsplassene vil ikke tilfredsstille de krav SFT varsler innført. Uheldig disponering av kloakkslam kan medføre ulemper for nærmiljøet og gi forurensning. Alle kommunale slamdeponier er konsesjonsbehandlet etter gjeldende retningslinjer. Med krav om størst mulig grad av anvendelse av slam i jordbruket eller anvendelse til jordforbedringsmiddel må slambehandlingen revurderes. Prosjekt Avfall og Gjenvinning (PAG) er kommet godt i gang, og styrker vesentlig grunnlaget for å utvikle gode gjenbruks-/gjenvinningsløsninger for avfall og slam. Utredning om avfall i landbruket foreligger.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I løpet av de neste 3-4 år skal all deponering av avfall på fyllinger som ikke oppfyller nasjonale minstestandarder opphøre. Det skal gjennomføres kildesortering i kommunene på grunnlag av kildesorteringsplanene som er utarbeidet.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Utarbeide handlingsplan for oppgradering av kommunale fyllinger i Hedmark innen 1.4.1993 ¹⁾ ● Gjennomføring og kontroll av handlingsplan for oppgradering av kommunale fyllinger ● Statusrapport for de kommunale kildesorteringsplaner i løpet av 1993 ● Oppfølging og justering av kildesorteringsplanene ● Innhenting av avfallsstatistikk til SSB med koordinering til rapporteringssystem for konsesjonsbehandlede anlegg ● Informasjonsmøter med kommunene: Krav til fyllplasser, kildesortering, rollefordeling og ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> - Handlingsplan av 24.10.1993 er sendt kommunene til orientering - Handlingsplanen blir gjennomført når restdeponiplasser er avklart. I Hedmark vil de fleste kommunale avfallsplasser bli nedlagt. - Forsøksprosjekt med kildesortering er i gang i HIAS-kommunene. Torpet avfallsselskap står foran gjennomføring av kildesortering. For sørfylket pågår organisering av samarbeidet. - Utført. - Holdt informasjonsmøte om fylkesplan for avfall med samtlige kommuner. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT 1993: Behov: 25. Prioritert: 14. 1994: Foreløpig behov: 33 Kostnader/finansiering: 1993: 1) 50.000 (1441.) til oppgradering av fyllinger. I tillegg kommer PAGs virksomhet, totalt for avfall 400.000.	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 12 Kostnader/finansiering: SFT: 50.000 (Plan, oppgr. komm. fyll.	
KOMMENTARER Vi antar at først ved lovendring og fastsettelse av forskrifter for gjennomføring vil kildesortering i kommunene komme i gang for fullt.	Det har vært et nært samarbeid med Prosjekt for avfall og gjenvinning i Hedmark og Oppland (PAG), som har bidratt vesentlig til arbeidet med avfall i Hedmark	

18. Avfall og gjenvinning

18.2 Kloakkslam

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Slam fra kommunale renseanlegg skal i størst mulig grad utnyttes som gjødsel og jordforbedringsmiddel (SFT).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Utvikle disponeringsmåter for slam, unngå deponering.*
- **STATUS:** *Det er utbygd renseanlegg for nesten alle byer og tettsteder i Hedmark, og tvungen tømning av septikslam er gjennomført, eller vil bli gjennomført for alle kommuner i løpet av 1993. Omtrent halvparten av slammene (tonn, våt tilstand) disponeres i jordbruket, noe benyttes på grøntarealer og toppdekke, og resten (nesten 1/3) deponeres.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Være pådriver i samarbeid med helse- og landbruksmyndighetene i arbeidet med å nå målsettinger om utstrakt bruk av kloakkslam, både som myndighetsutøver og som kontrollør/informatør overfor kommunene. Arbeide for reduksjon av innholdet av miljøgifter i slam, bl.a. gjennom å være pådriver overfor kommunenes arbeid med industri tilknyttet kommunalt nett og som konsesjonsmyndighet ved framtidig delegering av industrisaker til FMVA.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Ajourføre slamplan for Hedmark ¹⁾ ● Følge opp slamplanen ● Utarbeide mønsterplan for slamdisponering ²⁾ ● Følge opp slamprosjekt ved HIAS (KAMBI-prosessen) ● Følge opp innføring av tvungen slamtømming ● Gjennomføring av de nye retningslinjene ● Kloakkslam til jordbruket - Bedret disponering ● Utarbeide plan for mottak av toalettavfall fra busser, campingvogner og småbåter ³⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> - Planen er under arbeid. - Avventer planen - Prosjektet er i gang, og fullføres når ajourført slamplan foreligger - HIAS fatter vedtak 1. halvår 1994. Jfr. kommentar ¹⁾. - De to siste kommuner kommer i gang i år - Nye slamforskrifter avventes. - Nye slamforskrifter avventes. - Utkast til plan foreligger. Vil bli forelagt Statens vegvesen til uttalelse. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 12. Prioritet: 9. 1994: Foreløpig behov: 13 Kostnader/finansiering: 1993 1) Kr. 50.000 (1442.63, evt. 1441), 2) kr. 50.000 (1441.). 3) kr. 60.000. 1994: 2) kr. 50.000 (1441.)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 9 Kostnader/finansiering: MD: 50.000 til komm. mønsterpl. slam SFT: 50.000 til rev. slampl. Hedmark SFT: 60.000 til plan for toalettavf. biler	
KOMMENTARER 1) Et evt. KAMBI-anlegg vil kunne ta mot slam fra større deler av fylket. Valg av løsning for HIAS kan få stor innflytelse på valg av løsning i andre kommuner dersom anlegget dimensjoneres for å ta imot slam fra disse.		

18. Avfall og gjenvinning

18.3 Landbruk

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Avfallsproblemene skal løses slik at avfallet blir til minst mulig skade og ulempe for mennesker og naturmiljø, samtidig som avfallet og håndteringen av dette legger minst mulig beslag på samfunnets ressurser (St.meld. 44 (1991-92)).*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Redusere mengden avfall og øke gjenvinningsgraden av dette. Rydde opp i uheldig avfallsdisponering, Bygge ut systemet for spesialavfall.*
- **STATUS:** *Store mengder avfall som kan resirkuleres eller utnyttes på annen måte hoper seg opp på gardsbrukene, havner på private fyllinger eller kjøres til offentlige avfallsplasser. Uheldig disponering av slikt avfall kan medføre ulemper for nærmiljøet og gi forurensning. Landbruket er i dag en viktig mottaker av kloakkslam. Det blir viktig framover å utvide denne funksjonen og sikre en tilfredsstillende kvalitet og konsistens på det slammet som skal anvendes i landbruket. Prosjekt Avfall og Gjenvinning (PAG) er kommet godt i gang, og styrker vesentlig grunnlaget for å utvikle gode gjenbruks-/gjenvinningsløsninger for avfall og slam.
Utredning om avfall i landbruket foreligger og det er aktivitet i gang for å finne alternativ utnyttelse av halmen slik at brenning unngås.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *I løpet av de neste 3-4 år skal all deponering av avfall på fyllinger som ikke oppfyller nasjonale minstestandarder opphøre. Informasjon blir et viktig virkemiddel i dette arbeidet. Det skal gjennomføres kildesortering i kommunene på grunnlag av kildesorteringsplanene som er utarbeidet og landbruket blir viktig både som mottaker av avfallsstoffer fra storsamfunnet og i arbeidet med å rydde opp i egen avfallshandtering.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> ● Informasjon til landbruket om avfallsdisponering, kildesortering og ansvar 1) ● Oppfølging av utredning om avfall fra jordbruket i Hedmark ● Tilsyn med avfallsdisponeringen i landbruket 	<p>Arbeidet godt i gang, men ikke fullført. Utgivelse av brosjyre er utsatt til 1. kvartal 1994. Landbruksavdelingen er involvert i evaluering av informasjonskampanjen.</p> <p>Utført gjennom arbeidet med informasjon.</p> <p>Ikke utført.</p>	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT 1993: Behov: 10. Prioritert: 9. 1994: Foreløpig behov: 13 Kostnader/finansiering: 1993: 1) Utarbeidelse av informasjonsmaterieill 50.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering: 0 (utsatt til 1994)	
KOMMENTARER		

19. Spesialavfall/bilvrak

19.1 Spesialavfallssystemet

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Stortingsmelding 46 (1988-89):*
 - *Innen 1995 skal det bygges opp disponeringsordninger med tilstrekkelig kapasitet for alle typer spesialavfall i Norge.*
 - *Innen år 2000 skal praktisk talt alt miljøfarlig avfall som genereres i Norge bli behandlet i godkjente norske behandlings- og deponeringsanlegg.*
 - *Spesialavfallsmengden skal også reduseres ved at det finner sted en overgang til produksjonsmetoder og produkter som gir mindre spesialavfall. Gjenvinning av materialer og utnytting av energi fra spesialavfall skal stimuleres.*
 - *Målet for bilvrakssystemet er at 90 % av samtlige utrangerte kjøretøy under 3,5 tonn og beltetorsykler skal leveres inn som pantevrak.*

- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Innsamlingsystem og mottaksordninger skal etableres i samtlige kommuner. Spesialavfall som genereres i bedrifter må i større grad innleveres til spesialavfallssystemet dersom ikke tilfredsstillende intern behandling eller regenerering er mulig.*

- **STATUS:** *Kommunale innsamlingsordninger og mottaksanlegg er i liten grad utbygd. Etablerte lokale mottak mottar svært lite spesialavfall fra mindre virksomheter og småindustri. Registrering av industribedrifter på fylkesnivå er i ferd med å bli gjennomført. Faste tømmerutiner for bensin- og oljeutskillere er innført i flere kommuner. Oppsamlingsystemet for bilvrak fungerer i hovedsak tilfredsstillende.*

- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Saksbehandling/godkjenning av kommuneale innsamlingsordninger. Kontroll av innleveringsplikten i prioriterte bedrifter. Kontroll av oppsamlingsplasser for bilvrak.*

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunale planer for mottak og innsamlingsordninger, godkjenning - kontroll • Kartlegging av industribedrifter 1) • Kontroll av leveringsplikt og behandling i industribedrifter • Oppsamlingsplasser for bilvrak, kontroller og saksbehandling 	<ul style="list-style-type: none"> - Søkes innarbeidet i forbindelse med opplegg for kildesortering - Gjennomført og rapportert. - Ikke gjennomført. - 1 kontroll. 2 plasser kons. behandl.. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 22 Prioritert: 7. 1994: Foreløpig behov: 18 Kostnader/finansiering: 1): Kr 30.000 (1406.11) 2): Inspeksjon i bedrifter Kr. 5.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 8 Kostnader/finansiering: Industrikartlegging 1406.11 30.000	
KOMMENTARER		

19. Spesialavfall/bilvrak

19.2 Etterlatt spesialavfall/opprydding i deponier og forurenset grunn

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Faren for alvorlige forurensningsproblemer som følge av tidligere feildisponert avfall skal reduseres til et minimum før år 2000.*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Gjennomføre nødvendige tiltak ved prioriterte lokalteter. Overvåke miljøpåvirkning fra fyllinger og deponier.*
- **STATUS:** *Hedmark har relativt lite industri og antall saker står noe i forhold til dette. Ved SFT's kartlegging av nedgravd spesialavfall ble 2 fyllinger plassert prioritetsklasse 1. Gamle kommunale fyllinger utgjør trolig de alvorligste deponiene i Hedmark.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Utarbeide strategi for oppfølging av registrerte deponier. Iverksette program for overvåking og kontroll av sigevann fra fyllinger.*

Sikring av etterlatt avfall: Finne tilfredsstillende løsninger i samarbeid med kommunene etter hvert som saker oppstår.

MVA's RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Nedgravd spesialavfall - deponier, oppfølging av registreringer ¹⁾ • Etterlatt spesialavfall, fysisk sikring - saksbehandling 	2 nye lokalteter registrert Oppfølging ved Gålås fyllplass (SFT)	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: SFT ber FMVA sette av tid til å gi innspill til prioriteringsliste for oppfølging av deponier og forurenset grunn, samt gi innspill til prosjekt vedrørende spesialavfall i kommunale fyllinger.	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 10. Prioritert: 2. 1994: Foreløpig behov: 8 Kostnader/finansiering: 1994: 1) Kr. 10.000 (1406.11)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 1 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

20. Tverrgående oppgaver

20.1 Konesjonsbehandling og kontroll

- **OVERORDNET MILJØMÅL:** *Ikke definert*
- **UTFORDRINGER I HEDMARK:** *Myndighetsutøvelse overfor delegert industri.*
- **STATUS:** *Status vedrørende næringsmiddelindustri er beskrevet under punkt 14.2. Det er ikke etablert skikkelig rutiner for årsrapportering av utslippsdata til fylkesmannen.*
- **MVA'S ROLLE/STRATEGI:** *Samarbeid med SFT om tilsyn og oppfølging av kontrollansvar overfor industribedrifter .*

MVA's RESULTATMAL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med SFT om revisjon av IK-systemer ved enkelte næringsmiddelindustribedrifter (14.2) • Kartlegging av kilder for miljøgifter i kloakkslam, Moelv rensedistrikt (SFT-prosjekt) (14.1) • Revisjon av IK-system ved Moelv renseanlegg, Ringsaker kommune (14.1) • Kartlegging av industribedrifter (19.1) <p>Aktivitetene ovenfor og ressursforbruk er angitt under hvert enkelt fagområde. Områdets nr. i parentes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 4 bedrifter kontrollert (Inspeksjoner) - Noen insp. gjenstår. - Grundigkontroll utført med bistand fra SFT - Gjennomført. 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: SFT vil ta initiativ til etablering av en arbeidsgruppe med deltagere fra utvalgte MVA for å utarbeide rutiner for samordning og prioritering av kontroller samt øvrig samarbeid innen kontroll. Det vil om kort tid bli rettet en forespørsel til disse.	OPPFØLGING AV REVISJONER Deltagelse i ASK-prosjektet	
RESSURSBROK - PLANLAGT Ukeverk: Inkludert under fagområdene. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 3 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		

20. Tverrgående oppgaver

20.2 Overvåking av forurensningstilstanden

- OVERORDNET MILJØMÅL:

- UTFORDRINGER I HEDMARK: *Gjennom basisundersøkelser og overvåking skal en sikre grunnlag for å fastsette utslippsvilkår, forslag til restaureringstiltak og få et klart bilde av trendutvikling i naturmiljøet. Etterhvert som de grunnleggende oppryddingstiltak er gjennomført blir det stadig viktigere å skaffe tilstrekkelig grunnlag for å etterprøve gjennomførte tiltak for å evaluere om disse oppfyller målsettingen, og grunnlag for riktig prioritering av evt. ytterligere tiltak.*

- STATUS: *I Hedmark er alle hovedvassdrag basisundersøkt, og det tas sikte på å gjennomføre en regelmessig overvåking av disse. I 1988 ble det gjennomført en større innsjøundersøkelse, som er tenkt som innledningen til en rutinemessig overvåking av utvalgte innsjøer med 5 - 10 års mellomrom.*

- MVA'S ROLLE/STRATEGI: *Gjennomføre overvåking av naturlig og forurensningsmessig tilstand av vassdragene i et omfang som er nøkternt, men gir tilstrekkelig innsikt og beslutningsgrunnlag for en god forvaltning av vassdragene. Den videre strategi skal utformes gjennom utarbeidelse av en strategisk plan for vassdragsovervåking i Hedmark. Grunnlaget må sikres gjennom statlig og lokal medvirkning.*

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide strategisk plan for vassdragsovervåking innen 1. november 1993 • Vurdering av Hyttelva/Vurrusjøen i Engerdal. (Påvirkning fra treavfallsdeponi) • Tunna elv i Tynset. Basisundersøkelse av vassdragsavsnitt - samarb. med Tynset k. • Vrangselva i Kongsvinger og Eidskog. Overvåking, trendutvikling • Finsahlbekken i Hamar. Spesiell landbruksforurensningsovervåking. Kostnader medtatt under 14.3 • Vassdragspåvirkning fra mindre fiskeoppdrettsanlegg i 3 utvalgte kommuner • Bistand til NIVA ved oppfølging av "1000-sjøers undersøkelsen" 	<ul style="list-style-type: none"> - Utkast for deler av planen foreligger - Feltarbeid er utført - Feltarbeid er utført - Utgår p.g.a. manglende kommunal deltakelse i finansieringen - Pågår - Rapportering påbegynt - OK 	
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT: Vi regner med at resultatene fra overvåkingen i 1992 vil bli rapportert til SFT som avtalt i.h.t. frister og form. FMVA Hedmark kan ikke påregne tilskudd i samme omfang som omsøkt, og arbeidsinnsatsen bør derfor justeres noe i forhold til hva som er mulig å gjennomføre innenfor de endelige økonomiske rammene.	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 9. Prioritert: 6. 1994: Foreløpig behov: 6 Kostnader/finansiering: 1993: 140.000 (1441.), 87.000 (1406.11). 1994: 250.000 (1441.), 50.000 (1406.)	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 4 Kostnader/finansiering: 1406.11 115.000 1441 190.000 Andre 50.000	
KOMMENTARER A) Forslag utarbeidet til "Vannbok" for videre utvikling i Tynset og Rendalen. Innsjøundersøkelsen som ble utført i 1988 og rapportert i 1992 (FMVA-miljørapport 4/92) vil bli lagt inn på EDB her, og fulgt opp med næyere undersøkelser i de "fisketomme" lokalitetene for å få disse inn i revidert kalkingsplan.		

Andre faglige oppgaver

- OVERORDNET MILJØMÅL:
- UTFORDRINGER I HEDMARK:
- STATUS:
- MVA'S ROLLE/STRATEGI:

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Gi uttalelse til kommunale budsjetter, med særlig vekt på miljøverntiltak • Taubanesaker • Opprusting av EDB-kompetanse • Uforutsette faglige oppgaver + diverse • Etablering av 3 regionale fora for MIK-kommunene • Arrangere 4 MIK-konferanser; miljøvernledere og politikere. Tema: Viltstell, friluftsliv, avfall, forurensning, kulturlandskap. • Følge opp tilbud om hospitering ved miljøvernavdelingen • Etablere opplegg for opplæring, samarbeid og miljøovervåking • Utgi miljørapport for Hedmark 1994 ved årsskiftet • Behandle saker om reklameskilt 	<ul style="list-style-type: none"> - Utført. - Innkomne saker er behandlet - Gjennomført kurs for avd. i Word 2.0 Økt bruk av EXCEL - Alle 3 er etablert - Gjennomført 3 konferanser over 2 dager hver. Politikere og rådmenn har deltatt på enkelte tema. - Utført. - Avventes - Påbegynt, avsluttes januar 1994. - Behandles fortløpende 	
<p>REVISJONER</p> <p>Kommentarer fra DN: NATURBASE forutsettes satt i drift i samtlige fylker i 1993. FMVA må sørge for å innhente og supplere data, og sikre at disse har tilfredsstillende kvalitet.</p> <p>Kommentarer fra SFT:</p>	OPPFØLGING AV REVISJONER	
<p>RESSURSBRUK - PLANLAGT</p> <p>Ukeverk: 1993: Behov: 46. Prioritet: 34. 1994: Foreløpig behov: 41 (kun beregnet for vannm.seksj.)</p> <p>Kostnader/finansiering:</p>	<p>MEDGÅTT:</p> <p>Ressursbruk, ukeverk: 28</p> <p>Kostnader/finansiering:</p>	
KOMMENTARER		

Interne oppgaver

- OVERORDNET MILJØMÅL:
- UTFORDRINGER I HEDMARK:
- STATUS:
- MVA'S ROLLE/STRATEGI:

MVA'S RESULTATMÅL	RAPPORTERING	Ref.
<ul style="list-style-type: none"> • Administrasjon (Inkl. avdelingsleder) • Interne møter, planlegging • Informasjon • EDB, brukerstøtte, vedlikehold og utvikling • Faglig ajourhold, personlig utvikling • Tillitsvalgтарbeid • Stabsoppgaver i forbindelse med drift av avdelingen (Kontorstab) blir utført med 2 1/2 årsverk (110 ukeverk) Denne ressurs finansieres over AADs budsjett, men er inkludert i ressursbruken nedenfor. 		
REVISJONER Kommentarer fra DN: Kommentarer fra SFT:	OPPFØLGING AV REVISJONER	
RESSURSBRUK - PLANLAGT Ukeverk: 1993: Behov: 233. Prioritert: 233. Kostnader/finansiering:	MEDGÅTT: Ressursbruk, ukeverk: 237 + permisjoner og sykdom 20 Kostnader/finansiering:	
KOMMENTARER		